

Rapport

Een onderzoek naar het verstrekken van informatie en de wijze van klachtbehandeling door de politie Oost-Nederland.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie Oost-Nederland gegrond.

Datum: 20 juni 2018

Rapportnummer: 2018/043

AANLEIDING

Sinds 2013 is verzoeker verwickeld in een conflict met de gemeente en de politie over de woningen die hij bewoont boven zijn bedrijfspand. In de kern betreft dit conflict een handhavingsskwestie. In verband hiermee hebben de gemeente en de politie een aantal keren samen opgetreden richting verzoeker, onder meer op 12 mei 2014, waarbij verzoeker door de politie werd aangehouden. In deze context speelde zich het volgende af.

Politieambtenaar J. deed op 7 oktober 2014 aangifte tegen verzoeker van smaad, laster en belediging. Het ging hierbij om de Facebookpagina "Foute Wouten" die volgens hem door verzoeker was opgezet. Hierop werd politieambtenaar J. met naam en toenaam genoemd in verband met de aanhouding op 12 mei 2014. Politieambtenaar J. voegde zich vervolgens als slachtoffer in de rechtszaak die tegen verzoeker volgde. Bij de zitting van 19 mei 2016 sprak de rechter verzoeker vrij en verklaarde politieambtenaar J. in zijn vordering niet-ontvankelijk.

Na de zitting bekeek verzoeker met zijn advocaat de stukken. Hieruit werd hem duidelijk dat een verzoek tot schadevergoeding was gedaan door de gemachtigde van politieambtenaar J., de heer B. Deze was werkzaam als casemanager Geweld tegen politieambtenaren bij de politie Oost-Nederland en had het verzoek ingevuld, ingezien, ondertekend en voor akkoord bevonden. Bij dit verzoek was ook de slachtofferverklaring van politieambtenaar J. van 29 maart 2016 gevoegd. Hierin is onder meer de volgende passage opgenomen: *"Uit het politieonderzoek bleek dat de heer X (verzoeker) achter de Facebookpagina zit"*.

Verzoeker verzocht de politie hem te laten weten welk politieonderzoek hiermee werd bedoeld. Bij brief van 16 maart 2017 deelde de politie hem mee dat er "voor zover er een politieonderzoek heeft plaatsgevonden welke geen deel heeft uitgemaakt van het strafdossier, er bij de politie geen andere documenten met betrekking tot een dergelijk politieonderzoek berusten". Volgens verzoeker was er dus geen sprake van een politieonderzoek naar hem en had politieambtenaar J. dit onterecht en vals verklaard om zijn slachtofferverklaring kracht bij te zetten.

Verzoeker diende vervolgens op 2 juni 2016 bij de politie Oost-Nederland een klacht in over het afleggen van een valse slachtofferverklaring door politieambtenaar J. De politiechef verklaarde verzoeker in zijn klacht niet-ontvankelijk omdat politieambtenaar J. de betwiste slachtofferverklaring als privépersoon en niet in hoedanigheid van politieambtenaar had afgelegd.

Verzoeker was het hier niet mee eens en verzocht de Nationale ombudsman de zaak te onderzoeken. De Nationale ombudsman verzocht de politiechef vervolgens om de klacht alsnog in behandeling te nemen. Hij wees de politie hierbij op zijn eerdere rapport 2010/313. Hierin oordeelde hij onder meer dat voor de beantwoording van de vraag of als politieambtenaar of als privépersoon is gehandeld, van belang is of de betreffende politieambtenaar zich in de hoedanigheid van politieambtenaar kenbaar heeft gemaakt en

daarmee een bepaald effect wil bereiken. De politiechef liet hierop weten bij zijn standpunt te blijven en de klacht niet te behandelen.

Hierop stelde de ombudsman een onderzoek in en formuleerde de klacht als volgt.

KLACHT

Verzoeker klaagt er over dat de politie eenheid Oost-Nederland:

- althans politieambtenaar J., op 29 maart 2016 een slachtofferverklaring heeft afgelegd met daarin valse informatie over een politieonderzoek naar hem;
- verzoeker in deze klacht niet ontvankelijk heeft verklaard omdat de beklagde politieambtenaar de gedraging als privépersoon zou hebben verricht en niet in hoedanigheid van politieambtenaar.

BEVINDINGEN

Standpunt van verzoeker

Verzoeker meent dat hij ontvankelijk is in zijn klacht. Politieambtenaar J. had immers in hoedanigheid van politieambtenaar op 7 oktober 2014 aangifte tegen hem gedaan van smaad, laster en belediging. Hij had zijn collega, de heer B. en tevens casemanager Geweld tegen politieambtenaren gemachtigd om zijn verzoek tot schadevergoeding en de betreffende slachtofferverklaring te voegen aan het strafdossier. Op het schade onderbouwingsformulier had politieambtenaar J. onder immateriële schade aangegeven dat "hij last heeft van smaad en laster in zijn functioneren als politieman" en dat "hij zich steeds opnieuw moet verantwoorden over zijn handelen als politieman". Ten slotte had hij de slachtofferverklaring opgesteld op papier van de politie. Volgens verzoeker maakte politieambtenaar J. hiermee van de mogelijkheden gebruik waarover hij als politieambtenaar beschikt en had hij zich dan ook als politieambtenaar gevoegd als benadeelde partij.

Standpunt van de politiechef

De politiechef blijft bij het tijdens de interne klachtbehandeling ingenomen standpunt dat politieambtenaar J. als privépersoon aangifte heeft gedaan en ook in die hoedanigheid de slachtofferverklaring heeft afgelegd. Volgens de politiechef verwees politieambtenaar J. in die slachtofferverklaring naar zijn eigen analyse van de betrokken Facebookpagina en niet naar een strafrechtelijk (politie) onderzoek.

Het als privépersoon gebruik maken van papier met politielogo en het vragen van hulp aan de casemanager, acht de politiechef niet professioneel. Hij acht het niet dusdanig dat dit herroeping van zijn eerder genomen beslissing zou rechtvaardigen. Deze zaak geeft wel aanleiding om voortaan zorgvuldiger af te wegen of er faciliteiten verleend of beschikbaar gesteld worden voor als privépersoon gestarte trajecten.

Verklaring van de betrokken politieambtenaar J.

Politieambtenaar J. verklaarde het volgende aan de Nationale ombudsman. Hij had verzoeker één keer ontmoet tijdens een aanhouding op 12 mei 2014. Samen met een aantal collega's was hij bij een controle van de gemeente bij de woning van verzoeker. Verzoeker kwam op enig moment aanlopen en begon met zijn mobiele telefoon te filmen. Verzoeker wilde zijn pand binnen maar weigerde om zich te legitimeren, waarop politieambtenaar J. hem samen met zijn collega's aanhielden. Enige tijd later werd politieambtenaar J. door een collega geattendeerd op de Facebookpagina "Foute Wouten". Hierop werd politieambtenaar J. met naam en toenaam genoemd in verband met de aanhouding op 12 mei 2014. Er waren ook filmpjes van de aanhouding geplaatst. Politieambtenaar J. voelde zich door deze Facebookpagina door het slijk gehaald en beledigd. Daarom deed hij aangifte van belediging, smaad en laster en voegde hij zich later in het proces als slachtoffer.

Politieambtenaar J. verklaarde dat hij met de in zijn slachtofferverklaring opgenomen zin *"uit het politieonderzoek bleek dat de heer X (verzoeker) achter de Facebookpagina zit"*, verwees naar zijn eigen veronderstelling en conclusie, gebaseerd op de informatie op de betreffende Facebookpagina, de aanhouding op 12 mei 2014 en zijn eigen aangifte tegen verzoeker. Hij had geen enkel politiesysteem geraadpleegd. Naast zijn eigen aangifte liep er geen ander politieonderzoek naar verzoeker.

Politieambtenaar J. liet verder weten dat hij de aangifte had gedaan als privépersoon en niet als politieambtenaar. Hij voelde zich persoonlijk slachtoffer en besloot daarom om aangifte te doen. De casemanager van de politie, de heer B. had hem bijgestaan en met hem zijn slachtofferverklaring, die hij zelf had opgesteld, doorgenomen. Politieambtenaar J. kan zich niet meer herinneren of hij of de casemanager de verklaring op papier met het politielogo had uitgeprint. Het gebruik van het politiepapier was onbewust en zonder enige bijbedoeling, aldus politieambtenaar J.

BEOORDELING

De Nationale ombudsman is bevoegd om klachten te behandelen over gedragingen van politieambtenaren. Daarom rijst allereerst de vraag of politieambtenaar J. tijdens het voorval optrad als privépersoon of niet.

De Nationale ombudsman stelt zich op het standpunt dat J. als politieambtenaar heeft gehandeld. Hij overweegt daarbij het volgende. Politieambtenaar J. deed in hoedanigheid van politieambtenaar aangifte tegen verzoeker. Hij had zijn collega, de heer B. en casemanager Geweld tegen politieambtenaren gemachtigd om zijn verzoek tot schadevergoeding en de betreffende slachtofferverklaring te voegen aan het strafdossier. Ten slotte was de slachtofferverklaring opgesteld op papier van de politie. Hoewel uit de verklaring van politieambtenaar J. blijkt dat genoemde handelwijze en het gebruik van politiepapier geen bewuste keuze was en zonder enige bijbedoeling, kan het voegen als slachtoffer op deze wijze een bepaald effect als gevolg hebben, dat er niet kan zijn indien niet van genoemde mogelijkheden gebruik was gemaakt, namelijk dat er mogelijk meer waarde wordt toegekend aan informatie afkomstig van een politieambtenaar. Vanuit zijn professionaliteit had politieambtenaar J. zich hiervan bewust moeten zijn. In dat opzicht

meent de Nationale ombudsman dat politieambtenaar J. handelde vanuit zijn functie als politieambtenaar. Deze handeling is daarom toe te rekenen aan de organisatie en dus aan de politiechef. De Nationale ombudsman acht zich dan ook bevoegd om te oordelen over de klacht.

1. Ten aanzien van de niet ontvankelijk verklaring

De Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat de overheid haar handelen en haar besluiten duidelijk aan de burger uitlegt, dat zij daarbij aangeeft op welke wettelijke bepalingen de handeling of het besluit is gebaseerd, van welke feiten zij is uitgegaan en hoe zij rekening heeft gehouden met de belangen van de burgers. Deze motivering moet voor de burger begrijpelijk zijn (vereiste van goede motivering).

De Nationale ombudsman acht het onjuist dat de politiechef verzoeker niet ontvankelijk heeft verklaard in zijn klacht. Uit de bovengenoemde omstandigheden, waaronder het feit dat de slachtofferverklaring van politieambtenaar J. op politiepapier was geprint, moest blijken dat het handelen van politieambtenaar J. niet slechts als privépersoon kon worden aangemerkt. Immers, hij maakte gebruik van mogelijkheden waarvan hij als burger en privépersoon geen gebruik kon maken. Daarnaast acht de Nationale ombudsman het onjuist dat de politiechef weliswaar het als privépersoon gebruik maken van papier met politielogo en het vragen van hulp aan de casemanager niet professioneel acht, maar toch de klacht niet in behandeling neemt.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

2. Ten aanzien van de slachtofferverklaring

De Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf (vereiste van goede informatieverstrekking).

De Nationale ombudsman vindt het daarnaast belangrijk dat de overheid zich in haar handelen rekenschap geeft van het perspectief van de burger. Van politieambtenaar J. had in dit geval verwacht mogen worden dat bij het opnemen van de zin "*uit het politieonderzoek bleek dat de heer X(verzoeker) achter de Facebookpagina zit*", bij verzoeker de indruk kon ontstaan dat er een (strafrechtelijk) politieonderzoek naar hem was gestart. Het is in ieder geval niet op voorhand duidelijk dat politieambtenaar J. hiermee bedoelde aan te geven zijn eigen bevindingen en conclusies in verband met zijn eigen aangifte tegen verzoeker. De Nationale ombudsman acht het niet aannemelijk dat politieambtenaar J. de bedoeling had valse informatie te verstrekken; het was een onhandige manier om aan te geven hoe hij zelf dacht over de Facebookpagina en wie erachter zou zitten.

Uit de klacht die verzoeker indiende en vragen die hij stelde in verband met de betreffende slachtofferverklaring, blijkt dat verzoeker daaruit de indruk had dat er een politieonderzoek naar hem liep. De politie had direct duidelijkheid kunnen scheppen door

politieambtenaar J. te vragen wat hij bedoelde en hierover terugkoppeling te geven aan verzoeker. Door de klacht niet te behandelen, heeft de politie nagelaten deze vraag te stellen en is hierover pas in het onderzoek door de Nationale ombudsman opheldering over gegeven.

De Nationale ombudsman vindt dat de politie deze informatie in een eerder stadium en actief had moeten verstrekken aan verzoeker om duidelijkheid te geven over de betreffende slachtofferverklaring. Hier is duidelijk sprake van een gemiste kans om verzoeker alsnog die duidelijkheid te geven. Het was achteraf bezien niet nodig geweest om de ombudsman hiervoor formeel een onderzoek te laten starten. Alles overziend heeft de politie in strijd gehandeld met het vereiste van goede informatieverstrekking en onvoldoende rekening gehouden met het perspectief van de burger.

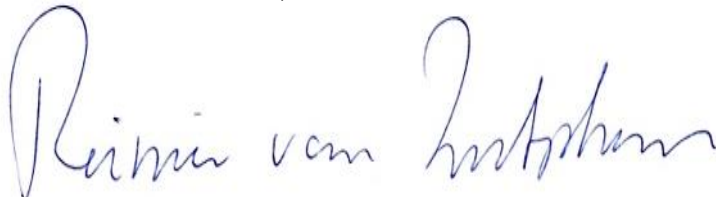
De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie eenheid Oost-Nederland is gegrond wegens strijd met het vereiste van goede informatieverstrekking en wegens strijd met het vereiste van goede motivering.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen van de conclusie van de politiechef om voortaan zorgvuldiger af te wegen of er faciliteiten verleend of beschikbaar gesteld worden voor als privépersoon gestarte trajecten.

De Nationale ombudsman,

A handwritten signature in blue ink that reads "Reinier van Zutphen". The signature is written in a cursive style with a large initial 'R'.

Reinier van Zutphen